

maanden lang tot een derde werd gereduceerd. In Japan zelf evenwel kwam de luchtmacht veel vroeger voor grote moeilijkheden te staan. Het aantal trainingsvluchten werd eerst in '43, vervolgens opnieuw in '44 drastisch gereduceerd en de training in navigatie kwam geheel te vervallen. Bij het overvliegen van nieuwe toestellen uit de fabrieken naar de vliegvelden kwamen steeds meer ongelukken voor. Geen wonder! Door het gebrek aan benzine werd van nieuwe vliegtuigmotoren maar één op de tien getest en zulks slechts gedurende twee uur. De zelfmoordvluchten waartoe de Japanse piloten in de laatste oorlogsfase van Japan uit overgingen, waren een uitvloeisel van de Japanse ideologie maar vormden tegelijk de meest rationele wijze om die piloten in te zetten: zij hadden niets anders geleerd dan achter een voorman aan te vliegen en benzine voor een terugvlucht behoefde men hun toestellen niet mee te geven.

★

Wij hebben tot dusver slechts geschreven over de gevolgen welke het uit het tekort aan scheepsruimte voortvloeiend tekort aan aardolie en aardolieproducten had voor de Japanse oorlogsinspanning, maar het spreekt vanzelf dat Japan, naarmate het minder transportschepen in de vaart kon brengen, ook andere uit het buitenland afkomstige industriële grondstoffen welke het voor zijn oorlogsproductie nodig had, steeds sterker ging ontberen.

Over twee van die grondstoffen willen wij enkele gegevens verstrekken: ijzererts en bauxiet.

Ijzererts was te vinden op Malakka, op de Philippijnen, op het eiland Hainan (voor de kust van Zuid-China), in de bezette delen van China en in Mandsjoerije. Voor de ijzerertstransporten uit Malakka en de Philippijnen ontbraken de schepen (Japan dat uit beide gebieden samen in '40 3 mln ton had aangevoerd, bracht het in '42 slechts tot 120 000, in '43 tot 170 000 ton), alle verbindingen met Hainan moesten door het oprukken van de Amerikanen in het centrale en het zuidwestelijk deel van de *Pacific* in de herfst van '44 opgegeven worden en wel werd in China de ijzerertsproductie belangrijk verhoogd maar van dat erts kon bij gebrek aan schepen maar een klein deel naar Japan worden getransporteerd. De transporten uit Hainan en China vielen weg in dezelfde tijd waarin van de erts- en schrootreserves welke Japan aan het eind van de